

Retoriset keinot

ÄI5 oppitunti 5

Inka Vilén syksy 2026

Tavoitteet

- Opit, mitä retoriset keinot ovat.
- Opit analysoimaan retorisia keinoja ja ymmärtämään niiden käyttötarkoituksen.
- Opit hyödyntämään retorisia keinoja omissa teksteissäsi.

Retoriset keinot

- Kielellisiä tehokeinoja, esimerkiksi
 - ▶ kielikuvat
 - ▶ kuvailevat sanavalinnat
 - ▶ liioittelu
 - ▶ vastakohtat
 - ▶ puhuttelu ja toisto

Minulla on unelma, että jonakin päivänä
jopa Mississippi, aavikoiden osavaltio,
joka on läikähtymässä epäoikeudenmukaisuuden
ja sorron paahteeseen, muutetaan
vapauden ja oikeudenmukaisuuden keitaaksi.

ote Martin Luther Kingin puheesta vuodelta 1963

Retoristen keinojen nosto

Minulla on unelma, että jonakin päivänä jopa Mississippi, aavikoiden osavaltio, joka on läikähtymässä epäoikeudenmukaisuuden ja sorron paahteeseen, muutetaan vapauden ja oikeudenmukaisuuden keitaaksi.

ote Martin Luther Kingin puheesta vuodelta 1963

Retoristen keinojen tavoitteet

- Mihin retorisilla keinoilla pyritään?
 - ▶ esimerkiksi kärjistämään tai herättämään voimakkaita tunteita
- Suhteuta kontekstiin:
 - ▶ kohderyhmä
 - ▶ julkaisuaika

Vastakkainasettelu, kärjistäminen

- pronominiinien käyttö
- vastakohtat
- vahvat sanavalinnat, liioittelu ja huudahdukset
- superlatiivit

Mielikuvien luominen, konkretisointi

- kielikuvat
- kuvailevat sanavalinnat
- lukumäärät

Asioiden määrittelyminen

Asioiden määrittelyminen itselle suotuisalla tavalla

- oman aseman nimeäminen
- asioiden nimeäminen
- lieventävät saavallinnat ja kiertoilmaukset

Kontaktin luominen

- puhuttelu
- retorinen kysymys
- huumori ja ironia

Muita retorisia keinoja

- myönnytytys
- kolmiportainen listaus
- toisto
- sitaatit, sanonnat ja intertekstuaaliset viittaukset
- sanaleikit
- äänteillä leikittely (alku- ja loppusointu)